

[Jens Jensen.]

dette, at Skatten flyttedes fra Jorden over til Bygningerne, hvilket betød, at den i stort Omfang flyttedes fra Jorden over paa Arbejdet, og man kan vist med fuld Ret sige, at Ejendomsskyldloven som Helhed har været en dyr Lov for det danske Samfund. Dens daarlige Følger har været store og mangeartede, thi ikke alene har den været et slet og urimeligt Beskatningsgrundlag, men dens Følger i social Henseende har været overordentlig uheldige, som jeg bemærkede før.

Det lyder maaske stærkt at sige det, men jeg vil alligevel hævde, at mange af de Skader, vort Samfund har paadraget sig i det sidste kvart Aarhundrede, kan skrives paa Ejendomsskyldlovens Regning. Megen Fattigdom, Arbejdsløshed og Bolignød kan tilskrives den Lov, og naar den har givet saa triste Resultater i økonomisk og social Henseende, kan dette ikke forundre, men er, kan man vist godt sige, en naturlig Følge af dens hele Beskaffenhed. Man kan sige, at denne Lov har været dobbeltvirkende. Den har forringet Vilkaarene for Adgangen til selvstændigt Erhverv og paa den anden Side nedsat Arbejdsudbyttet for dem, det var lykkedes at komme til.

Den Jordværdistigning, der fremkom, fordi Skatten delvis flyttedes bort fra Jorden, fremskyndede i høj Grad den Folkevandring, der i de senere Tider til stor Skade for vor hele Samfundsudvikling er foregaaet fra Landet ind til Byerne. Den forringede i høj Grad Landboudommens Fremtidsmuligheder. Den forringede i det hele taget Landbostandens Erhvervs- og Arbejdsvilkaar, da den, efterhaanden som Ejendommene skiftede Ejere, kom til at betyde forhøjet Gældsbyrde og derfor nedsat Arbejdsudbytte.

Men værst var denne Lov naturligvis for Landboudommen. Den gav forøgede Vanskeligheder for dem med Hensyn til at skaffe sig Bo og Virkeplads paa Landbrugsjorden, og derfor søgte de unge i stigende Tal ind til Byerne for om muligt at skabe sig en Eksistens dér, en Fremtid, hvad der for mange blev en absolut Skuffelse, idet de i Stedet for de Erhvervsmuligheder, de havde ventet at finde, mødte Arbejdsløsheden og Bolignøden. De havde i det hele taget gjort fejl Bestik ved den Flytning. De mødte nemlig her Ejendomsskyldens uheldige Følger igen. Der var f. Eks. paa Grund af Bygningsskattens Indførelse sket dette, at Byggeriet var blevet stærkt hemmet. Det betød for det første mindre Arbejde og for det andet højere Husleje, og med den For-

dyrelse af Produktionen, som Bygningsskatten havde medført, betød den i videre Forstand en absolut Forringelse af Erhvervsvilkaarene i Byerne.

Jeg vil gerne hertil føje, at med Hensyn til Byggeriet kan man i Sandhed sige, at Loven af 1903 har været en dyr Omgang for Folket, saavel for den enkelte som for hele Samfundet. Hvis man den Gang mente, at Byggeriet florerede for stærkt, kunde man ikke have skabt et bedre Bremseapparat end at indføre Bygningsskat ved Ejendomsskyldloven. Jeg skal naturligvis her indrømme, at Krigen og Dyrtiden for en Del maa tage Skylden for Stagnationen i Byggeriet, men Bygningsskatten virkede stærkt hemmende, hvad der kom til at svie overordentlig haardt ogsaa til de offentlige Kasser.

Mangelen paa Boliger medførte jo, hvad der er nævnt før under denne Forhandling, at det offentlige maatte træde hjælpende til i meget høj Grad, og derfor fremkom der det underlige og ganske bagvendte Forhold, at først hemmede Lovgivningsmagten Byggeriet, og bagefter maatte den træde til med store Millionbeløb for at fremskaffe de absolut nødvendige Bygninger. Det var i Grunden en Slags Danaidernes Kar, som Staten og Kommunerne her kom til at øse i, ikke dømt dertil af Guderne, men paa Grund af egne Foranstaltninger, idet de selv havde slaaet Bunden ud af Karret, inden Øsningen begyndte. Derfor vil jeg gentage, at Ejendomsskyldloven har været en meget dyr Lov samfundsmæssig set.

Af alle de uheldige Skatter, vi har, mener jeg ogsaa, at Huskatten er en af de daarligste. Den tynger paa Produktionen og Omsætningen, i det hele taget paa al Virksomhed. Den fordyrer Industriens Frembringelser, den forhøjer Priserne paa Købmandens Varer og gør de Ting dyrere, som Haandværkeren fremstiller, den forhøjer Huslejen for Arbejderne, og saadan kan man i Grunden blive ved. Der kan ingen Produktion foregaa og ingen Virksomhed finde Sted, uden at der skal Bygninger til, eller uden at det er i Tilknytning til Bygninger.

Det forundrer mig derfor meget, at visse Folk, som erklærer sig for ivrige Venner af Frihandel og ikke kan lide den indirekte Beskatning, meget godt kan af finde sig med Bygningsskatten. Det forekommer mig, at deres Standpunkt er ganske inkonsekvent. Bygningsskatten har akkurat samme Virkning som Tolden, den virker varefordyrende og betyder derfor en Forringelse af Vilkaarene for den almindelige